

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Хлонь О. М.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практичної психології*

*Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ Україна*

ВИХОВАННЯ ПРАВОСВІДОМИХ УСТРЕМЛІНЬ МОЛОДІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Проблематика наукового дослідження характеристик морально-правової свідомості молоді в Україні та основні шляхи її формування завжди викликала значне зацікавлення в наукових колах. Адже не важко передбачити, що саме молодь формує майбутнє країни і від її наступних дій залежить подальша стратегія розвитку на перспективу. Можна стверджувати, що виховання молоді в руслі патріотизму, дотримання прав та свобод людини і громадянина, високого морального та правового обов'язку може суттєво змінити ті негативні тенденції, які ми спостерігаємо в сучасному житті.

Вивченню психологічних особливостей поведінки неповнолітніх та молоді в різних аспектах присвятили свої роботи багато вчених серед яких можна відзначити таких класиків та сучасників як М. В. Костицький, І. П. Лановенко, Н. Ю. Максимова, А. Й. Міллер, В. М. Оржеховська, А. І. Селецький, С. А. Тарарухін, А. П. Тузов та ін. окремих аспектів цієї проблематики торкалися у своїх працях Л. С. Виготський, А. Леонт'єв, С. Л. Рубінштейн, Б. Г. Анан'єв, В. Баженов, З. Зайцева, Р. Оганесян, М. Фетюхін, М. Фіцула;

Згадані дослідження, об'єднують розуміння того, що ефективність профілактики залежить від глибоких знань психології дітей та підлітків, закономірностей розвитку особистості (нахилів, переконань, ідеалів, потреб тощо), а також проблем, пов'язаних із патологічними залежностями, девіантною поведінкою, мотивацією протиправних дій, виявленням тих внутрішніх механізмів, що спричиняють правопорушення [1, с. 367].

Відповідні наукові розробки стали передумовою комплексного розуміння даної проблематики в цілому. Відмітимо, що таке питання варто вивчати у взаємозв'язку розуміння таких понять, як правосвідомість, мораль право, їх поєднання з психологічними особливостями розуміння відповідних категорій саме молоддю та психологією цього явища.

Здійснюючи науковий розгляд в контексті вивчення правової науки варто зазначити, що основна галузь, яка тісно пов'язує основні знання та сентенції проблематики, що вивчається – юридична психологія є відносно молода і покликана досліджувати, перш за все, психологію правомірної поведінки, психологічні особливості недопущення злочинних дій, впливу соціальних заборон, громадської думки, моралі, формування правослужняності осіб.

Свого часу практично всі автори підручників з юридичної психології, зокрема такі як В. Л. Васильєв, А. В. Дулов, А. Р. Ратінов, А. М. Столяренко, А. С. Сабуров, Ю. В. Чуфаровський та ін. торкалися питань психології права. Сучасні дослідники серед яких можна назвати В. В. Бедь, В. О. Коновалову, В. Ю. Шепітько, О. В. Юдіну розглядають правову психологію як галузь юридичної, яка вивчає психологічні аспекти правотворчості, правореалізації, психологічні закономірності і механізми правової соціалізації особистості, розвиток правосвідомості та правової культури. Функціонування

права, його застосування і дотримання залежать від рівня правової свідомості, яка підпорядковується загальним закономірностям розвитку суспільної свідомості [2, с. 50].

На жаль, на сьогоднішній день, проблема захищеності осіб підліткового віку та молоді від негативного впливу факторів, які спонукають вчиняти негативні з точки зору суспільної моралі вчинки, залишається однією з достатньо складних. Неповнолітня злочинність в Україні, як це не прикро стверджувати набула загрозливих форм. За даними лабораторії профілактики правопорушень серед неповнолітніх Інституту педагогіки АПН України кожного дня підлітки скоюють 104 злочини, у тому числі: одне вбивство або тяжке тілесне пошкодження, два-три розбійних напади, вісім пограбувань, двадцять шість крадіжок державного майна та 45 – особистого майна громадян і майже щодня – згвалтування. Однією з безумовних детермінант такої тенденції є інфантильне ставлення сучасного підлітка до пошуку місця в житті (78 %), набуття культурних навичок (73 %), здорового способу життя та свого здоров'я (47 %), [3, с. 309] однак це лише одна з першопричин відповідної поведінки.

Така статистика безумовно вражає, в контексті даного питання доцільно встановити, що саме є їх передумовою, дослідити першопричини виникнення таких фактів, їх пояснення, заходи щодо попередження, які базуються перш за все на розумінні основних чинників неправомірної поведінки і вироблення чіткої стратегії ефективного правового виховання підлітків та молоді. Саме тому, дана проблематика не може залишатися осторонь наукових досліджень і повинна бути ретельно вивчена з метою вироблення реальних засобів протидії та попередження негативним явищам формування асоціальних тенденцій поведінки окремих представників підлітків та молоді.

Крім того, формування ефективних способів виховання та перевиховання молодого покоління, зміцнення його правосвідомості, безумовно зробить крок до зменшення неповнолітньої злочинності та спонукатиме юнацтво, що вагається у виборі подальшої поведінки бути більш уважними до дотримання законів та правопорядку. Адже, як відомо, молодь здебільшого схильна до тенденцій максималізму та конформізму в групі, саме тому, якісно сформована суспільно-корисна думка більшості буде суттєвим фактором протидії протиправної поведінки.

Відмітимо також, що без детального дослідження даного питання, як в юридичній, так і психологічній площині прийти до висновків, які б обумовили зміну ситуації на краще не видається можливим. Саме тому, наукове висвітлення цього питання є важливим та актуальним.

Використана література:

1. Тарнавська Н. П. Комунікативна компетентність вихователя приймальника-розподільника для неповнолітніх МВС України як складова профілактичної діяльності // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. Т. 8. Вип. 4. К., 2006. С. 366-372.
2. Діса О. В. Проблема формування правової свідомості майбутніх юристів. *Філософські, методологічні та психологічні проблеми права* [Текст] : тези доп. наук.-теорет. конф., Київ 26 січня 2008 р. / редкол. : Є. М. Моїсеєв, О. М. Джу́жа, М. В. Костицький [та ін.] ; передмова О. М. Джу́жі. К. : Київський національний університет внутрішніх справ, 2008. С. 50-51.
3. Суханов Р. В. Кримінально-психологічні чинники злочинності неповнолітніх. *Актуальні проблеми юридичної психології* : тези доповідей Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 29-30 вересня 2006 р.) / ред. кол. : Є. М. Мойсеєв, В. М. Дзюба, О. М. Джу́жа та ін. К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. С. 308-310.